

การคลังปริทัศน์

ความโปร่งใสทางการคลัง

ความเป็นมา

กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) มีแนวคิดในการกำหนดมาตรฐานเพื่อประเมินภาพเศรษฐกิจการเงินและการคลังของประเทศสมาชิกให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน จึงได้จัดทำรายงาน “การประเมินการปฏิบัติตามมาตรฐานทางสากล” (Reports on Observance of Standards and Codes : ROSCs) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการประเมินภาพเศรษฐกิจการเงินและการคลังของประเทศสมาชิก ทั้งนี้ มาตรฐานด้าน **ความโปร่งใสทางการคลัง (Fiscal Transparency)** เป็นหนึ่งในมาตรฐานการประเมินดังกล่าว

ประเทศไทยกับมาตรฐานความโปร่งใสทางการคลังของ IMF

IMF ได้เผยแพร่แนวปฏิบัติที่ดีสำหรับความโปร่งใสทางการคลังเป็นครั้งแรกในปี 2541 โดยแนวปฏิบัติดังกล่าวเน้นเรื่องกระบวนการในการดำเนินการจัดทำและเผยแพร่ข้อมูล ต่อมาในปี 2550 IMF ได้ปรับปรุงแนวปฏิบัติดังกล่าว โดยเพิ่มเติมเรื่องการเปิดเผยข้อมูลให้แก่สาธารณชน สำหรับประเทศไทยได้เข้ารับการประเมินความโปร่งใสทางการคลังครั้งแรก ในปี 2551 โดยผลการประเมินในภาพรวมมีความโปร่งใสทางการคลังอยู่ในระดับค่อนข้างดี

แต่ต่อมาในปี 2557 IMF ได้มีการปรับปรุงแนวปฏิบัติใหม่ โดยเน้นคุณภาพของรายงานทางการคลังมากขึ้น และจัดหมวดหมู่ใหม่โดยกำหนดหลักการของความโปร่งใสเป็น 4 มิติ รวม 48 ตัวชี้วัด ทั้งนี้ ยังคงคำนึงถึงหลักการสำคัญที่อยู่ในแนวปฏิบัติเดิม

ฉบับที่ 9/2559

มิถุนายน 2559

สำนักนโยบายการคลัง

ประเด็นที่น่าสนใจ

- ◆ แนวปฏิบัติความโปร่งใสทางการคลังเป็นมาตรฐานการเปรียบเทียบเพื่อพัฒนามาตรฐาน และวิธีการปฏิบัติทางการคลังของประเทศสมาชิกให้ระดับสากล

คำสำคัญ (Keywords)

ความโปร่งใสทางการคลัง

Fiscal Transparency

ผู้เขียน

นายธนากร ไพรวรรณ

เศรษฐกรชำนาญการ

Email: thanakornpepe@gmail.com

นางสาวชุตติกาญจน์ เพ็ญภักดี

นักศึกษาฝึกงาน

Email: banana.q@msn.com

ขอขอบคุณ

นางสาวพยอม ทองสุริยาพงศ์

สำหรับคำแนะนำ

แนวปฏิบัติด้านความโปร่งใสทางการคลังของ IMF ปี 2016

1. ด้านการรายงานทางการคลัง (Fiscal Reporting)

- 1.1 ด้านความครอบคลุม (Coverage)
- 1.2 ด้านความถี่และความทันเวลา (Frequency and Timeliness)
- 1.3 ด้านคุณภาพ (Quality)
- 1.4 ด้านความน่าเชื่อถือ (Integrity)

2. ด้านการจัดทำงบประมาณ และการประมาณการทางการคลัง (Fiscal Forecasting and Budgeting)

- 2.1 ด้านความครอบคลุมของเนื้อหา (Comprehensiveness)
- 2.2 ด้านความเป็นระเบียบแบบแผน (Orderliness)
- 2.3 ด้านการกำหนดเป้าหมายของนโยบายการคลัง (Policy Orientation)
- 2.4 ด้านความน่าเชื่อถือ (Credibility)

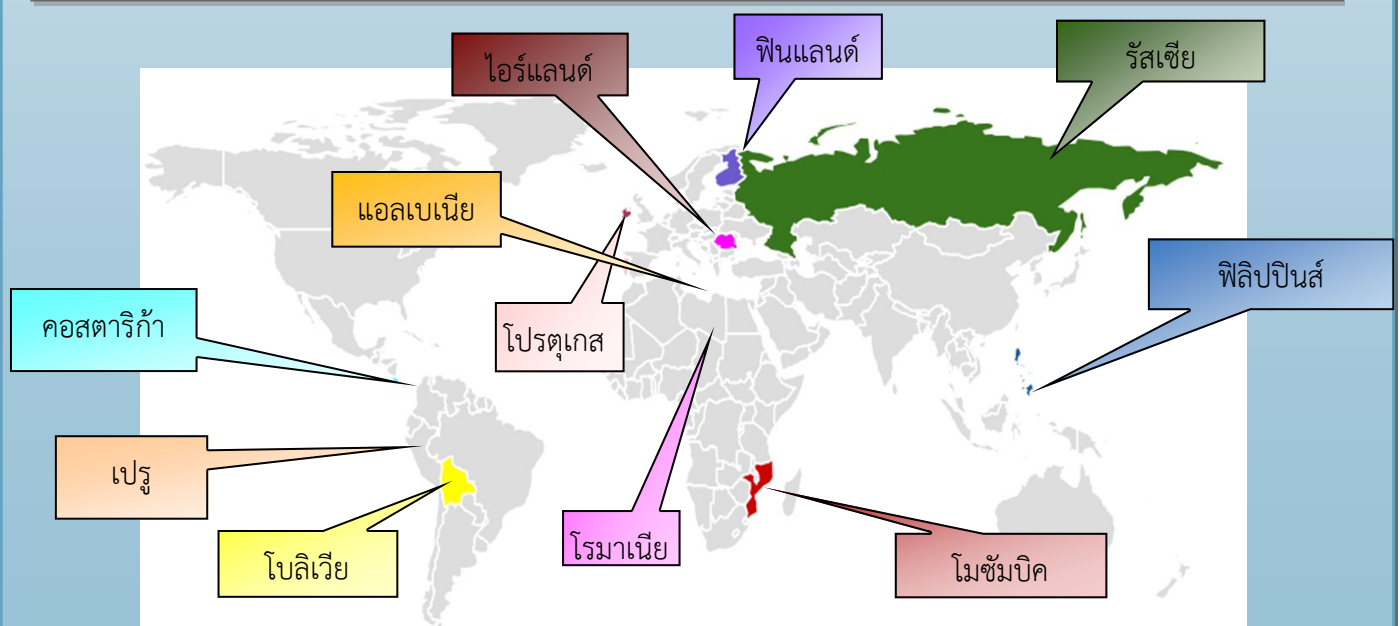
3. ด้านการวิเคราะห์และการ บริหารจัดการความเสี่ยงทางการ คลัง (Fiscal Risk Analysis and Management)

- 3.1 ด้านการเปิดเผยและการวิเคราะห์ความเสี่ยงทางการคลัง
(Risk Disclosure and Analysis)
- 3.2 ด้านการบริหารจัดการความเสี่ยง (Risk Management)
- 3.3 ด้านความร่วมมือกันทางด้านการคลัง (Fiscal Coordination)

4. การบริหารจัดการแหล่งที่มา ของรายได้ (Resource Revenue Management)

- 4.1 ด้านกฎระเบียบ และกฎเกณฑ์ทางการคลัง (Legal and Fiscal Regime)
- 4.2 ด้านการจัดสรรสิทธิ และการจัดเก็บรายได้
(Allocation of Right and Collection of Revenue)
- 4.3 ด้านการรายงานของบริษัทที่ประกอบธุรกิจเกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ
(Company Reporting)
- 4.4 การบริหารจัดการแหล่งที่มาของรายได้ (Resource Revenue Management)

ประเทศที่เข้ารับการประเมินความโปร่งใสทางการคลังจาก IMF จำนวน 11 ประเทศ (ข้อมูล ณ วันที่ 31 พฤษภาคม 2559)

ประโยชน์ที่ได้รับจากการประเมินความโปร่งใสทางการคลัง

1. ประเทศสมาชิกสามารถประเมินความโปร่งใสทางการคลังของตนเองตามแนวทางการปฏิบัติที่เป็นไปตามหลักสากล และสามารถพัฒนาความโปร่งใสทางการคลังให้สอดคล้องกับแนวปฏิบัติทางการคลังในระดับนานาชาติ
2. การประเมินความโปร่งใสทางการคลังตามมาตรฐานสากลของ IMF ทำให้สามารถเปรียบเทียบระดับความโปร่งใสทางการคลังระหว่างประเทศสมาชิกได้ง่ายขึ้น
3. การประเมินความโปร่งใสทางการคลัง จะทำให้ประเทศสมาชิกให้ความสำคัญกับความเสี่ยงทางการคลังมากขึ้น โดยทราบข้อบกพร่องของประเทศตนเอง และใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

การเข้ารับการประเมินความโปร่งใสทางการคลังของประเทศไทย (ครั้งที่ 2)

หลังจากที่ IMF ได้ออกแนวปฏิบัติด้านความโปร่งใสทางการคลัง ฉบับปี 2014 สำนักงานเศรษฐกิจการคลังได้ศึกษาแนวปฏิบัติและประเมินผลความโปร่งใสทางการคลังเบื้องต้นร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งพบว่า ยังมีตัวชี้วัดบางตัวที่อยู่ระหว่างการยกระดับความโปร่งใสทางการคลังตามแนวปฏิบัติ นอกจากนี้ IMF ยังอยู่ระหว่างพัฒนาคู่มือที่ใช้ประกอบแนวปฏิบัติฉบับใหม่ และยังไม่ได้เผยแพร่ ดังนั้น การเข้ารับการประเมินความโปร่งใสทางการคลังของประเทศไทยสำหรับแนวปฏิบัติปี 2014 จึงต้องพิจารณาถึงความพร้อม และความชัดเจนของคู่มือดังกล่าวด้วย เพื่อให้ผลการประเมินความโปร่งใสทาง การคลังเป็นไปอย่างถูกต้อง ซึ่งมีผลต่อความน่าเชื่อถือทางการคลังของประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

1. รายงานเกณฑ์การประเมินความโปร่งใสทางการคลังตามแนวปฏิบัติของ IMF ปี 2558
2. International Monetary Fund, “Fiscal Transparency”, May 2015

